

Jozefschool

OMGANGS- PROTOCOL

*SAMEN VERANTWOORDELIJK VOOR EEN
POSITIEF KLIMAAT*

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Waarden, missie en visie	4
1.1 Missie; wat zijn de richtinggevers voor de school?	4
1.2 Paradigma's; door welke bril kijken we?	4
1.3 Op welke wijze draagt de school de katholieke grondslag uit?	5
1.4 De onderwijsvisie	5
1.5 Jezelf richting geven met 'The leader in Me'	6
1.6 Hoe werkt de school samen met ouders?	7
2. Hoe werkt de school aan een goede sfeer en zorgt het voor een goede anti-pest-aanpak?	8
2.1 Pedagogisch handelen op de Jozefschool	8
2.1.1 De zeven gewoonten als basis voor de omgang met elkaar	8
2.1.2 Gedrag is een curriculum	8
2.2 Pedagogische aanpak	9
2.3 Het voorkomen van pesten	12
2.4 Wat zijn de (gouden) regels op school?	12
2.5 Hoe volgt de school de sociaal emotionele ontwikkeling	13
3. Wat is pesten?	14
3.1 Wat is het verschil tussen plagen en pesten?	14
3.2 Wat zijn voorwaarden om pesten op een goede manier aan te pakken?	14
3.3 Welke richtlijnen hanteert de school om pesten te voorkomen?	15
4. Wat is de aanpak bij pestgedrag/grensoverschrijdend gedrag?	16
4.1 Hoe leveren alle betrokkenen een bijdrage in de vijf-sporen aanpak?	16
4.2 Wie vecht plaatst zichzelf buiten de groep	17
4.3 Op welke wijze gaat de school om met online pesten?	17
4.4 Wat is de rol van de anti-pestcoördinator?	18
4.5 Wat is de rol van de vertrouwenspersoon?	19
4.6 Hoe werkt de school samen met externe organisaties?	19
4.7 Wat is de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling?	20
4.8 Hoe werkt het protocol schorsing en verwijdering?	21

Inleiding

Op de Jozefschool streven we naar een veilig leer- en werkklimaat waarin de leerlingen en het personeel zich positief verbonden voelen met de school. Een positieve sociale binding met de school vormt een belangrijke voorwaarde voor een zo optimaal mogelijk leerklimaat voor de leerlingen en het werkklimaat van het personeel.

Dit protocol is geschreven om de concrete aanpak van de school als het gaat om sociale veiligheid inzichtelijk te maken. Het is belangrijk om een duidelijk en helder beleid te hebben waar alle betrokkenen op kunnen terugvallen.

Bij het werken aan een goede sfeer en het tegengaan van pesten is voorkomen beter dan genezen. Hierbij is een goed pedagogisch klimaat een voorwaarde. Daar gaat, in eerste instantie, onze aandacht grotendeels naar uit. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat in de klas en op het schoolplein.

Bij de meeste leerlingen verloopt de sociale emotionele ontwikkeling goed. Toch kan de school pesten niet volledig uitsluiten. Dit kan tot gevolg hebben dat een leerling zodanig in de knoop komt met zijn schoolomgeving, dat de aanpak van de leerkracht niet meer de gewenste veiligheid kan bieden en daarmee de ontwikkeling onderbroken wordt. In zo'n situatie is het van belang dat de leerkracht begrijpt dat er een probleem is in zijn of haar groep.

Dit protocol is een vastgelegde wijze waarop we het ongewenste (pest)gedrag van leerlingen benaderen. Het biedt alle betrokkenen duidelijkheid over de impact, ernst en ook de specifieke aanpak van dit ongewenste gedrag.

De Jozefschool wil dat leerlingen zich ontwikkelen tot sociaal vaardige, betrokken en zelfstandige mensen die kunnen reflecteren op eigen handelen. Het aanleren van goede omgangsvormen is essentieel. Hierbij speelt modellen (voorbeeldgedrag) van de leerkracht een grote rol. Door de regels en afspraken schriftelijk vast te leggen is er duidelijke communicatie binnen de school en met iedereen die actief is op de Jozefschool.

1. Waarden, missie en visie

1.1 Missie; wat zijn de richtinggevers voor de school?

Onze richtinggevers vormen het einddoel voor ogen van de Sarkonscholen: 'Leren met LEV is met hart voor elkaar. Met LEV werken de scholen met partners in de omgeving aan de optimale ontwikkeling van leerlingen van 0 t/m 18 jaar.' LEV is de basis voor de koers op de Sarkonscholen. Hierbij geven wij de leerlingen het volgende perspectief:

L - Leerplek voor het leven

Sarkonscholen zijn een kloppend hart waar je leert over het leven, over jezelf, over de ander en over de wereld om je heen. Wij nemen je mee de wereld in en halen de wereld naar binnen. Wij leren je om een steentje bij te dragen aan de leefbaarheid van de wereld om je heen. Bovenal leer je van en met elkaar en geef je richting aan jouw leerproces.

E- Eigen Wijze

Je bent uniek en hebt je eigen talent. Als leerling, medewerker en als school toon je moed om de beste te zijn op jouw eigen wijze. Hierbij leer je goed samen te werken met anderen om jezelf blijvend te ontwikkelen in eigenheid en kwaliteit.

V - Vertrouwen door verbinding

Hart hebben voor elkaar geeft verbinding. Verbinding geeft ruimte aan vertrouwen. De katholieke / interconfessionele wortels inspireren om in verbinding te geloven en leren je met hart voor elkaar de goede dingen te doen en gezamenlijk verantwoordelijkheid te dragen.

1.2 Paradigma's; door welke bril kijken we?

De medewerkers voeren hun werk uit met een gezamenlijk einddoel voor ogen, waarbij zij door 'dezelfde bril' kijken: De Jozefschool is een leerplek voor het leven, waar:

- Wij de basis leggen voor een leven lang leren
- Wij samen leren leven
- Wij op eigen wijze ontwikkelen
- Wij elke situatie benutten om van te leren
- Wij moed tonen en fouten zien om van te leren
- Wij ervoor kiezen om proactief te zijn en onze invloed te nemen

Onze richtinggevers en overtuigingen zijn de basis voor de wijze waarop de Jozefschool vorm geeft aan het 'Leren met LEV.'

1.3 Op welke wijze draagt de school de katholieke grondslag uit?

Op Sarkonscholen vormt een positief mensbeeld de basis van de katholieke grondslag. De vertaling van het Hebreeuwse woord 'LEV' betekent 'hart': We werken met hart voor elkaar.

Op Sarkonscholen is ieder mens van grote waarde. De optimale ontwikkeling van ieder mens staat hierbij voorop. Hieraan gelijk is het uitgangspunt dat mensen sociale wezens zijn: met hart voor elkaar. Wij leveren een bijdrage aan het algemeen welzijn. Wij leren zelf keuzes te maken en verantwoordelijkheid te nemen. Wij waarderen verschillen tussen mensen en leren van en met elkaar.

Op Sarkonscholen verwonderen wij ons over de gewone dingen van het leven. Wij voelen ons medeverantwoordelijk voor een prettige leefomgeving. Wij leren van verhalen en beelden over personen die een voorbeeld zijn in 'het goede doen'. Wij vieren bijzondere momenten die horen bij de katholieke grondslag en bijzondere momenten in het persoonlijke leven. Hierbij ervaren wij rituelen, symbolen, verhalen en muziek die verbonden zijn met de katholieke traditie.

Op de Jozefschool betekent dit in de praktijk:

Wij werken aan levensbeschouwing met behulp van Hemel en aarde en verhalen uit de bijbel. Hiermee breiden wij onze levensbeschouwelijke horizon uit in verbinding met anderen en in verbinding met de katholieke traditie van de school. Wij luisteren naar elkaar met onze oren, ogen en met ons hart.

Wij vieren Sint Maarten, Sinterklaas, Advent, Kerstmis, Palmpasen en Pasen. Naast de feesten staan wij stil bij verdrietige momenten, zoals Allerzielen. Wij werken samen met de RK parochie in Den Burg. Het pastorale team bezoekt regelmatig de school. Elk jaar bezoeken enkele groepen de kerk. De leerlingen krijgen de mogelijkheid om buiten schooltijd deel te nemen aan de Eerste communie (leerjaar 4) en het Vormsel (leerjaar 8).

1.4 De onderwijsvisie

Stap de Jozefschool binnen en voel je welkom. Een rustige en overzichtelijke school met kwalitatief goed onderwijs. Je wordt hier gezien en gehoord. Je mag zijn wie je bent. We leren, werken en vieren met elkaar. Elke dag mogen we ons verwonderen, samen ontdekken en plezier maken. We helpen en zorgen voor elkaar, samen zijn we de Jozefschool.

Onze gezamenlijke regels en afspraken zijn duidelijk zichtbaar in de school. We zijn transparant en kiezen voor veiligheid en stabiliteit.

Op de Jozefschool zijn we actief, nieuwsgierig en betrokken. We zijn verbonden met de wereld om ons heen. We werken aan een onderzoekende en lerende houding, zowel in het team als bij de leerlingen.

1.5 Jezelf richting geven met 'The leader in Me'

The Leader in Me maakt van de school een leerplek voor het leven, waarin wij oefenen met vaardigheden die ons in staat stellen om te gaan met de uitdagingen van het leven. De aanpak van The Leader in Me is gebaseerd op het gedachtegoed van Stephen Covey en wordt succesvol toegepast op scholen in landen over de hele wereld. 'The Leader in Me' is een pedagogische leerlijn die leerlingen op een speelse manier leert zichzelf richting te geven. Hierdoor geven leerlingen leiding aan zichzelf en leren zij 'het goede te doen, ook als niemand kijkt.' Daarbij vergroot deze aanpak het plezier in leren. Wij werken aan deze vaardigheden door te kijken, denken en doen via de gemeenschappelijke taal van de zeven gewoonten van (zelf)leiderschap. Dit is zichtbaar in het symbool van de boom van de zeven gewoonten.

De wortels van de boom: 'Begin bij jezelf'

De wortels van de boom gaan over jezelf. Je leert leiding te geven aan jezelf door te ontdekken wie je zelf bent, en wat je vindt en voelt. Je neemt jezelf mee in de samenwerking met anderen. Het is fijn dat je zelf weet waar je tevreden over bent en waarin je nog kan en wilt groeien.

- Gewoonte 1: Wees proactief 'Ik kan kiezen en neem de verantwoordelijkheid voor mijn keuzes.'
- Gewoonte 2: Begin met het eind in gedachten 'Ik heb een doel voor ogen en ik maak een plan.'
- Gewoonte 3: Belangrijke dingen eerst 'Ik ga eerst werken, voordat ik ga spelen.'

De stam van de boom: 'Speel en werk goed samen met anderen'

De stam staat symbool voor hoe je bent in verbinding met anderen, voor samen leven en samen werken. Dit doe je met hart en oog voor elkaar.

- Gewoonte 4: Denk win-win 'Niet alleen ik, niet alleen jij, maar beter voor ons allebei.'
- Gewoonte 5: Eerst begrijpen, dan begrepen worden 'Ik luister met m'n oren, m'n ogen en m'n hart om jou te begrijpen.'
- Gewoonte 6: Creëer synergie 'Samen kunnen we meer dan alleen. Zo ontstaan nieuwe, betere ideeën'

De kruin van de boom: 'Vergeet niet om goed voor jezelf te zorgen'

Met de kruin van de boom komt deze tot bloei. Je zoekt inspiratie in geloof, natuur of cultuur. Je laat je inspireren door bijzondere mensen. Je viert bijzondere momenten en successen. Daarbij eet je gezond, ga je op tijd naar bed en beweeg je voldoende.

- Gewoonte 7: Houd de zaag scherp: 'Evenwicht voelt het best; een gezonde geest in een gezond lichaam.'

1.6 Hoe werkt de school samen met ouders?

Ouderraad

De school heeft een ouderraad. De ouderraad onderhoudt de relatie tussen ouders en school. Enkele taken zijn:

- de ouderbijdrage beheren;
- het mede-organiseren van allerlei activiteiten op school;
- het coördineren van ouderactiviteiten;
- advies uitbrengen aan de MR met betrekking tot beleidszaken die de ouders aangaan

Medezeggenschapsraad

Het overleg tussen de medezeggenschapsraad en de schoolleiding heeft een sleutelfunctie in de school. Over zaken die het belang van de school aangaan, heeft de medezeggenschapsraad instemmingsrecht of adviesrecht. Het bevoegd gezag raadpleegt de GMR, het overkoepelend orgaan van de medezeggenschapsraad .

De school heeft een medezeggenschapsraad met vertegenwoordigers van de ouders/verzorgers en van het team.

2. Hoe werkt de school aan een goede sfeer en zorgt het voor een goede anti-pest-aanpak?

2.1 Pedagogisch handelen op de Jozefschool

Op de Jozefschool handelen we volgens de principes van de Leader in Me en met elementen van het Positive Behaviour Support (PBS). Beide aanpakken dragen bij aan een schoolbrede pedagogische aanpak om preventief probleemgedrag te voorkomen.

2.1.1 De zeven gewoonten als basis voor de omgang met elkaar

'The Leader in Me' is een pedagogische leerlijn die leerlingen op een speelse manier leert zichzelf richting te geven, gericht op persoonlijke groei en relaties met anderen. Met behulp van de zeven gewoonten geven leerlingen leiding aan zichzelf en leren zij 'het goede te doen, ook als niemand kijkt.'

- Wij horen bij elkaar.
- Wij lossen conflicten zelf op; wij zoeken naar voordeel voor iedereen.
- Wij hebben oog, oor en hart voor elkaar.
- Wij dragen allemaal een steentje bij.
- Wij zijn allemaal anders.

2.1.2 Gedrag is een curriculum

We stimuleren gewenst gedrag door te werken aan een veilige, rustige sfeer in de klas. De focus ligt op het leggen van dit "fundament": de relatie met de leerling, de sfeer in de groep en de relatie met ouders. Dit zijn de uitgangspunten:

1. Gedrag is een curriculum
2. Je moet kinderen leren hoe ze zich moeten gedragen
3. Onderwijs gedrag, vertel het niet alleen
4. Zorg dat het voor de leerlingen makkelijk is om zich goed te gedragen en moeilijk om dit niet te doen
5. Er is niet één gedragsstrategie die bij alle leerlingen zal werken
6. Goede relaties worden gebouwd op structuur en hoge verwachtingen
7. Consistentie ligt aan de basis van alle goede gewoonten
8. Iedereen wil ertoe doen
9. Mijn klas, mijn regels

2.2 Pedagogische aanpak

Hoe wordt er gehandeld?

De volgende regels worden op de Jozefschool gehanteerd:

1. Gebruik de tingel/bel 1 keer als stiltesignaal.
2. Zorg dat iedere leerling aandacht heeft, voor je instructie geeft.
3. Hanteer structureel positief taalgebruik.
4. Wees duidelijk en consequent bij ongewenst gedrag (zie time-in & time-out).

Fase 1: het fundament

Doel: een veilige sfeer in de groep, bekrachtigen van positief gedrag.

1. Geef veel complimenten en feedback. Gebruik beloningsbandjes om de groep te belonen.
2. Stel samen een klassen missie op.
3. Wees voorspelbaar: zorg dat de dagplanning zichtbaar is en bespreek die elke ochtend.
4. Werk aan routines: oefen gewenst gedrag. Geef instructies over hoe gewenst gedrag eruitziet. Oefen bijvoorbeeld: wandelen in de gang, fluister-niveau, omgaan met spullen en opruimen van je laatje.
5. Zorg voor rust: stilte bij zelfstandig werken, één iemand praat tegelijk.
6. Balanceer het dagschema: wissel hard werken en ontspanning af. Gebruik energizers.
7. Werk elke dag aan de relatie met de leerlingen.
8. Besteed aandacht aan gevoelens en emoties. Geef ruimte voor kwetsbaarheid en bewaak die.
9. Stimuleer gewenst gedrag. Focus op wat goed gaat: complimenteer de buurman of het groepje van iemand die nog niet klaar is om te beginnen. Complimenteer een leerling die de eerste stap zet richting gewenst gedrag.
10. Betrek een kind bij zijn leerproces als het gaat om gedrag. Houd ouders op de hoogte: laat weten waar je met hun kind aan werkt. Geef het kind een stem in dit proces: hoe leer jij dit? Wat heb jij nodig?

Fase 2: time-in - pauzeplek

Doel: leerling krijgt de keuze om gewenst gedrag te vertonen.

Gebruik vóór de pauzeplek (time-in) de escalatieladder: maak oogcontact, benader met humor, geef tijd om te schakelen, noem de leerling bij naam, geef een keuze om vrijwillig de time-in plek te gebruiken.

Elk klaslokaal heeft een pauzeplek (time-in) plaats: een stoel met tafel die apart staat en waar rustig gewerkt kan worden. Bij de tafel ligt schrijfpapier pen/potlood.

1. Geef duidelijk aan welk gedrag je wilt zien: "ga nu.."
2. Benoem de keuze en de consequentie: "De keuze is aan jou: je gaat nu... of ...".
3. Loop weg en geef de leerling tijd om te schakelen.
4. Beloon de leerling als die zijn gedrag aanpast.
5. Als de leerling het gedrag niet aanpast, kiest de leerkracht voor een time-in: de leerling moet nu op de tijd-in-plaats werken.
6. De leerling beoordeelt zelf wanneer hij/zij weer aan de eigen tafel kan werken.
7. Bespreek met de leerling (onder schooltijd of na schooltijd) hoe je het vond gaan. Vraag de leerling mee te denken hoe jullie dit de volgende keer beter kunnen doen.

Fase 3: time-out

Doel: de leerling werkt even buiten de klas en krijgt daarmee tijd om na te denken.

Na een time-in stimuleer je gewenst gedrag: geef ruimte aan de leerling om te ontspannen, complimenteer gewenst gedrag, voorkom verdere escalatie van gedrag en herstel de band.

1. Benoem bij herhaald ongewenst gedrag (of grensoverschrijdend gedrag) de keuze en de consequentie: "De keuze is aan jou: je gaat nu... of je gaat uit de klas".
2. Bij een time-out brengt de leerkracht de leerling naar een andere klas.
3. De leerling is daar maximaal 30 minuten. Doel: tijd om ongestoord na te denken, eventueel ondertussen met schoolwerk.
4. De leerling zorgt voor excuusbrief/tekening of dergelijke zijn excuus kenbaar te maken.
5. Optioneel: volgende pauze is de leerling binnen.
6. Er vindt (onder of na schooltijd) een herstelgesprek plaats. De leerkracht en de leerling bespreken wat er gebeurden, wat ze dachten, wat ze voelden, welk gedrag er zichtbaar werd en wat het gevolg was (5G-schema). Maak afspraken voor een nieuwe start.
7. De leerkracht stelt de ouders op de hoogte, dit kan via topic, bellen of afspraak.
8. Bij ernstige (verbale) agressie kan een leerkracht de time-in overslaan en direct een time-out geven.
9. Bij herhaling vindt er een gesprek op school plaats met IB of directie.

2.3 Het voorkomen van pesten

Voor pestproblemen zijn er geen kant en klare oplossingen. Ieder geval van pesten heeft een andere oorzaak en heeft een eigen aanpak nodig. Eén ding staat voorop: op de Jozefschool wordt pesten niet getolereerd.

Als er sprake is van pestgedrag zijn er drie betrokkenen: degene die pest, degene die gepest wordt en degene die erbij staat. Samen met de betrokken leerlingen, medewerkers en ouders wordt gewerkt aan het tegengaan van pestgedrag. Er wordt zo veel mogelijk oplossingsgericht gehandeld met behulp van de zeven gewoonten. Hierdoor proberen leerlingen elkaar te begrijpen en wordt er gezocht naar win-win oplossingen; met voordeel voor iedereen.

2.4 Wat zijn de (gouden) regels op school?

In de eerste periode van het schooljaar werkt de Jozefschool met de gouden weken. Tijdens de gouden weken worden de zeven gewoonten en de groepsregels opgefrist. De leerlingen van een groep maken met elkaar een groepsmissie. Daarmee beantwoord je: 'Wat voor groep willen wij zijn?' Je werkt aan activiteiten die de sfeer bevorderen.

Omgaan met elkaar:

Wij hanteren op school 5 basisregels:

1. We zijn aardig voor elkaar en houden rekening met elkaar.
2. We wandelen in school.
3. We praten rustig in school.
4. We gebruiken de spullen waarvoor ze bedoeld zijn..
5. Iedereen mag er zijn en is van harte welkom.

Er is sprake van normen en regels. Normen geven aan hoe we met elkaar omgaan. Regels maken dit nog specifiek. We hanteren op de Jozefschool de volgende schoolregels:

- Je luistert naar onderwijspersoneel, ook als je het er niet mee eens bent. Op een later moment gaan we samen in gesprek.
- Schelden doen we niet.
- Je gebruikt je woorden, niet armen, voeten of ander geweld, om iets op te lossen.
- In de klas geen petten op en geen speelgoed mee.
- Mobieltjes zijn uit onder schooltijd, de leerkracht bewaart ze op een veilige plek.
- Ik noem iedereen bij zijn eigen voornaam.
- Ik ben verantwoordelijk voor wat ik doe, zeg en hoe ik het zeg.
- Ik los mijn problemen zelf op, ik kan ook hulp vragen.
- Ik fiets of step niet op het schoolplein (voor- en na schooltijd). We voetballen niet op het schoolplein.

- Ik vraag eerst toestemming wanneer ik spullen van iemand anders wil gebruiken.

2.5 Hoe volgt de school de sociaal emotionele ontwikkeling

Om regelmatig te kunnen meten hoe leerlingen de sfeer en veiligheid op school ervaren, hanteren we verschillende instrumenten om dit te onderzoeken. In de groepen 1/2 is dat EduMaps, in de groepen 3 t/m 8 is dat IEP LVS.

EduMaps volgt de ontwikkeling en het gedrag van het jonge kind. Elk half jaar vullen de leerkrachten de ontwikkelingslijnen in. Leerlingen worden gevolgd op onder andere: zelfstandigheid, autonomie, emotioneel welbevinden, relaties met kinderen en omgang met afspraken en regels.

Het IEP LVS bevat 'self-assessment'-instrumenten waarmee de leerling inzicht krijgt in zijn eigen profiel:

- sociaal-emotionele ontwikkeling
- leeraanpak
- creatief vermogen

De resultaten op deze instrumenten tonen we via spindiagrammen die weergeven in welke mate een leerling vindt dat bepaalde aspecten op hem van toepassing is. Dit beeld, in combinatie met het beeld van de leerkracht en zijn ouder(s)/verzorger(s) geeft een leerling Inzicht in zijn Eigen Profiel (IEP).

Vanuit de wet Veiligheid op School is het een verplichting om sociale veiligheid en welbevinden te monitoren in groep 7 en 8. Daarvoor is er een koppeling met Vensters van de PO-raad. Ook gebruiken we sociogrammen om te onderzoeken hoe de sociale samenhang in de groep eruit ziet en we voeren daarnaast regelmatig gesprekken met leerlingen. Wanneer we merken dat leerlingen hieraan behoefte hebben, kan een (interne) gespecialiseerde coach worden ingezet die met leerlingen in gesprek gaat.

3. Wat is pesten?

3.1 Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

Er is een verschil tussen plagen en pesten. Onder plagen verstaan we gedrag tussen leerlingen die aan elkaar gewaagd zijn: de ene keer doet de een iets onaardigs, een volgende keer is het de ander. Plagen is een spelletje, niet altijd leuk, maar nooit echt bedreigend. Plagen kan wel overgaan in pesten. Pesten is wél bedreigend. Pesten vindt niet zomaar een keer plaats, maar meerdere keren per week of zelfs meerdere keren per dag, gedurende een langere periode. De pester misbruikt zijn macht en het slachtoffer wordt uitgelachen, uitgescholden, vernederd, gekleineerd, geslagen of er worden dingen van hem of haar afgepakt. Naast deze openlijke vormen van pesten, komen ook vormen van pesten voor die niet zichtbaar zijn, zoals het buitensluiten van iemand.

Bij pesten zijn drie rollen te onderscheiden:

1. leerlingen die andere leerlingen pesten
2. leerlingen die gepest worden
3. leerlingen die niet direct bij het pesten betrokken zijn.

Vaak is er een groepje leerlingen dat meedoet met de pester. Dit zijn de zogenaamde meelopers. Daarnaast spelen leerlingen die niet direct betrokken zijn bij het pesten een rol. Doordat deze zwijgende middengroep de gepeste leerling niet steunt en de pester niet probeert te stoppen, kan een pester vrijelijk zijn of haar gang gaan. Vaak versterkt de zwijgende middengroep het succes van de pester door op een afstandje toe te kijken en te lachen om wat er gebeurt.

3.2 Wat zijn voorwaarden om pesten op een goede manier aan te pakken?

Pesten komt helaas ook bij ons op school voor. Het is een probleem dat wij onder ogen willen zien en op school dan ook serieus een effectief aanpakken.

Voor een goede schoolbrede aanpak tegen pesten zijn enkele voorwaarden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste leerlingen, leerlingen die pesten en de zwijgende groep leerlingen die niets doet), leerkrachten en de ouders.
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de leerlingen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels/afspraken worden vastgesteld.
- Als pesten aan de orde is, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen. Wanneer pesten voorkomt moet de school kunnen beschikken over een directe aanpak.

3.3 Welke richtlijnen hanteert de school om pesten te voorkomen?

Hieronder volgen, in willekeurige volgorde, enkele richtlijnen voor de school om pesten te voorkomen:

- Het fenomeen pesten wordt met enige regelmaat onder de aandacht gebracht van leerlingen en schoolpersoneel. Dit gebeurt door mondelinge en schriftelijke informatie te verspreiden of door losse thematische activiteiten of projecten te organiseren die met sociale veiligheid te maken hebben.
- Er wordt gestreefd naar een goed pedagogisch schoolklimaat door leerlingen veiligheid en geborgenheid te bieden. Gelijkwaardigheid, acceptatie en respect voor elkaar zijn hierbij belangrijke onderwerpen.
- Ouders/verzorgers worden geïnformeerd over thematische activiteiten of projecten rondom sociale veiligheid.
- Er wordt aandacht besteed aan het verschil tussen pesten en plagen.
- Het wordt leerlingen duidelijk gemaakt dat signalen van pesten (niet plagen) doorgegeven moeten worden aan een leerkracht. Daarbij wordt uitgelegd dat dit doorgeven geen klikken is. Op deze manier voorkomt het schoolpersoneel dat leerlingen gezamenlijk zwijgen of erbij staan te kijken zonder in te grijpen, of zelfs het vuurtje opstoken.
- Als een leerkracht of ander personeelslid signaleert dat er gepest wordt, dan spreekt hij of zij de betrokkenen hierop aan. Afhankelijk van de ernst van het pesten, licht hij of zij ook de leerkracht van de leerling in, opdat deze het probleem eventueel op een later tijdstip aan kan pakken.
- Van elk personeelslid wordt verwacht dat hij of zij met collega's en leerlingen werkt aan een positieve team- en groepsvorming.
- Personeelsleden van de school hebben de inspanningsverplichting pesten te signaleren en tegen het gesignaleerde pesten actie te ondernemen.
- Leerkrachten en ander personeel van de school nemen te allen tijde duidelijk stelling tegen pesten. Het personeel keurt dit gedrag zichtbaar af.
- Wanneer een personeelslid pesten signaleert, probeert hij of zij zicht te krijgen op de oorzaak en de omvang van het pestgedrag en de gevolgen voor het slachtoffer. Daarnaast probeert hij of zij het invoelend vermogen van de pester en de zwijgende middengroep te vergroten. Hiermee wordt uiteraard niet bedoeld dat er medelijden moet worden opgewekt, maar wel dat er wordt ingezien hoe vervelend pesten eigenlijk is.

4. Wat is de aanpak bij pestgedrag/grensoverschrijdend gedrag?

4.1 Hoe leveren alle betrokkenen een bijdrage in de vijf-sporen aanpak?

De vijfsporenaanpak is een benadering van pesten, gericht op de verschillende partijen die betrokken zijn:

- de gepeste leerling
- de pester
- de ouders
- de klasgenoten
- medewerkers van de school

Betrokkenen ondersteunen

Hier volgt een opsomming van mogelijkheden waarbij de school de vijf verschillende partijen die een rol spelen in een pestsituatie kan ondersteunen gericht op het oplossen van het probleem.

1. Ondersteuning bieden aan de leerling die gepest wordt:

- Naar de leerling luisteren en het probleem serieus nemen.
- Met de leerling overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met de leerling werken aan oplossingen.
- Waar nodig zorgen dat de leerling deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden.
- Zorgen voor vervolgesprekken.

2. Ondersteuning bieden aan de leerling die pest om het gedrag te verbeteren:

- Bespreken wat pesten voor een ander betekent
- Helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere leerlingen.
- Helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- De leerling zich veilig laten voelen; uitleggen wat u als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen.
- Grenzen stellen en daar consequenties aan verbinden.
- Zorgen voor vervolgesprekken.

3. De ouders van de gepeste en van de pestende leerling ondersteunen:

- Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen.
- Ouders op de hoogte houden van pestsituaties.
- Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
- In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie.

- Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

4. De middengroep (de rest van de groep) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem:

- Praat met leerlingen over pesten en hun eigen rol daarbij.
- Overleg met de leerlingen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- Werk samen met de leerlingen aan oplossingen, waarbij zij zelf een actieve rol spelen.

5. De algemene verantwoordelijkheid van de school:

- De school zorgt dat de medewerkers voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep/bouw en de eigen school.
- De school neemt stelling tegen het pesten.
- De school brengt de huidige situatie rond het pestbeleid in kaart.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is.

4.2 Wie vecht plaatst zichzelf buiten de groep

Leerlingen die vechten of op andere wijze fysiek geweld toepassen, plaatsen zichzelf (even) buiten de groep. Zij zullen voor een dagdeel buiten de groep werken. In een groepsgesprek zal worden besproken wat ieders rol is en hoe dit soort situaties kan worden voorkomen. De leerkracht bespreekt dit met de groep en stelt de ouders op de hoogte. Na het dagdeel is de leerling weer welkom in de groep.

4.3 Op welke wijze gaat de school om met online pesten?

Online pesten is een vorm van pesten waarbij gebruikgemaakt wordt van het internet. Er zijn veel manieren om online te pesten. Zo kan het gaan om smadelijke of bedreigende teksten/plaatjes via programma's zoals WhatsApp, Facebook, Instagram en andere sociale media, om beledigende of persoonlijke foto's/video's die online worden geplaatst, bijvoorbeeld naaktfoto's. Online pesten gaat vaak samen met online stalken.

Kenmerken van online pesten:

- Online pesten gebeurt vaak anoniem. De daders voelen zich veilig, ongenaakbaar en onherkenbaar, waardoor ze weinig terughoudend zijn.
- Online pesten kan ernstiger zijn dan traditioneel pesten, omdat dader en slachtoffer niet in direct contact met elkaar staan, maar enkel via de computer verbonden zijn. Ook worden hierdoor grenzen verlegd en gaat de dader verder.

De dader voelt zich niet geremd, waardoor meerdere mensen het te weten komen.

- Niet enkel fysiek of sociaal dominante personen doen aan online pesten. Door zijn kennis over het internet voelt de dader zich vaak machtiger dan het slachtoffer en denkt dan 'veilig achter de computer' te handelen.
- Het slachtoffer voelt zich onveiliger dan bij gewoon pesten want hij is nergens vrij; niet op het werk, school of thuis.
- De impact van online pesten kan groter zijn dan bij traditioneel pesten, want er zijn veel meer toeschouwers door het medium internet.
- Online pesten is niet terug te draaien – vaak blijven de gegevens op internet bestaan, zodat het slachtoffer er jaren nadien nog mee geconfronteerd kan worden.

De school ziet online pesten als een onderdeel van het pestprobleem. Hierbij worden leerlingen en leerkrachten gewezen op de mogelijkheden en de gevaren van digitale middelen en sociale media.

De school werkt op de volgende wijze preventief tegen online pesten:

- Leerlingen worden bewust gemaakt van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten.
- Er zijn heldere afspraken over het gebruik van internet en het gebruik van sociale media / websitebeheer. Deze worden met de leerlingen besproken.
- De leerkrachten maken leerlingen mediawijs. De leerkrachten besteden hierbij aandacht aan online pesten.
- In de bovenbouw (vanaf groep 6) krijgen de leerlingen les in mediawijsheid.

4.4 Wat is de rol van de anti-pestcoördinator?

De anti pestcoördinator:

- Is het aanspreekpunt voor ouders en leerlingen/belangenbehartiging over pesten en beleid rond pesten.
- Werkt aan een sociaal veilig schoolklimaat door het geven van voorlichting en het organiseren van preventieve activiteiten.
- Fungeren als gesprekspartner en beleidsadviseur op het gebied van sociale veiligheid.
- Coördinatie van anti-pestbeleid van de school.

Aan de start van elk schooljaar stelt de anti-pestcoördinator zich voor aan de klassen. Zij licht kort toe wie zij is en wat ze doet, zodat de rol van de anti-pestcoördinator duidelijk voor leerlingen is.

- Claudia de Wit, anti-pestcoördinator ib.jozefschooltexel@sarkon.nl

4.5 Wat is de rol van de vertrouwenspersoon?

Bij klachten op het gebied van machtsmisbruik kunt u contact opnemen met de vertrouwenscontactpersoon van onze school. Van machtsmisbruik is sprake in geval van pesten, discriminatie, agressie, geweld, seksuele intimidatie en seksueel misbruik. Indien er intern geen oplossing wordt gevonden, verwijst de vertrouwenscontactpersoon u naar de externe vertrouwenspersoon en helpt eventueel het eerste contact te leggen.

Leerlingen, ouders en medewerkers kunnen met zorgen of vragen met betrekking tot dit onderwerp terecht bij de interne vertrouwenscontactpersoon.

- Claudia de Wit, intern vertrouwenspersoon ib.jozefschooltexel@sarkon.nl

4.6 Hoe werkt de school samen met externe organisaties?

De Jozefschool onderhoudt goede contacten met verschillende organisaties/instellingen rond de sociale veiligheid. De intern begeleider onderhoudt dit contact en brengt, indien dit nodig is, de groepsleerkrachten en/of ouders in contact met de verschillende organisaties. Daarna blijven zij betrokken bij de eventuele vervolgstappen.

Met betrekking tot pestgedrag en/of grensoverschrijdend gedrag kan de Jozefschool, indien er sprake is van handelingsverlegenheid, een beroep doen op 'Gedragpunt' vanuit het Samenwerkingsverband Kop van Noord-Holland. De ambulante begeleiders van Gedragpunt en hun werkzaamheden worden aangestuurd vanuit de (V)SO-scholen van de Aloysius Stichting.

De ambulant begeleider biedt ondersteuning aan de groepsleerkracht. Zij adviseert naar aanleiding van observaties binnen de groep en kan, indien nodig, ook met individuele of een specifieke groep leerlingen aan de slag. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om individuele gesprekken of een sociale vaardigheidstraining. Meer informatie is te vinden op www.gedragpunt.nl.

Naast bovengenoemde problematiek kunnen bij leerlingen op de basisschool problemen ontstaan, bijvoorbeeld als gevolg van een gedragsstoornis of de huiselijke omstandigheden. Deze problemen kunnen zich uiten in bijzonder gedrag, zoals het meer dan normaal ruzie hebben, stil zijn, concentratieproblemen, geen vrienden hebben, enzovoort. Als de leerkracht dit waarneemt, dan treedt de leerkracht in contact met de ouders. In overleg wordt dan bekeken wat de beste aanpak is. In sommige situaties is de problematiek te groot om door de school en de ouders op goede wijze aangepakt te worden. Diverse instanties houden zich bezig met het welzijn en de geestelijke gezondheid van leerlingen, zoals de GGZ, PARLAN, Meldpunt Veilig Thuis en de Opvoedpoli.

Om de zorg tussen de verschillende instellingen te coördineren en om maar één aanspreekpunt te hebben voor ouders, kan de school de hulp inroepen van schoolmaatschappelijk werk. Schoolmaatschappelijk werk werkt voor alle voorschoolse voorzieningen en basisscholen in de kop van Noord-Holland. De medewerkers bieden consultatie en advies aan beroepskrachten en bieden ondersteuning aan ouders van leerlingen van 0 tot 12 jaar op het gebied van onder meer probleemverheldering, ondersteuning, hulpverlening en verwijzing naar passende hulp. Meer informatie is te vinden op www.meedewering.nl

- Miranda van Lieshout, schoolmaatschappelijk werker
m.vanlieshout@meewering.nl

4.7 Wat is de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling?

De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals goed te reageren bij signalen van geweld. Bijvoorbeeld huisartsen, leerkrachten en medewerkers van jeugdinrichtingen. Sinds 1 juli 2013 zijn beroepskrachten verplicht een meldcode te gebruiken bij vermoedens van geweld in huiselijke kring. Jaarlijks zijn ongeveer 200.000 mensen slachtoffer van huiselijk geweld en ongeveer 117.000 leerlingen slachtoffer van kindermishandeling.

Professionals kunnen een belangrijke rol spelen in het signaleren van deze vormen van geweld. Uit onderzoek blijkt dat professionals signalen van geweld en mishandeling niet altijd herkennen. Ook komt het voor dat ze niet weten wat te doen met de signalen. Doel van de Wet Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is, dat er sneller en adequater wordt ingegrepen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De meldcode biedt een concreet stappenplan waaruit blijkt wat professionals moeten doen bij signalen van geweld. En dat werkt. Professionals met een meldcode grijpen drie keer vaker in dan professionals zonder meldcode. De wet meldcode geldt voor alle vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling, waaronder seksueel geweld, vrouwelijk genitale verminking (meisjesbesnijdenis), eengerelateerd geweld, huwelijksdwang en ouderenmishandeling.

Scholen van Sarkon hebben een protocol kindermishandeling en huiselijk geweld. In het protocol staat beschreven op welke wijze de aandachtsfunctionarissen de procedure bewaken, leerkrachten hierin begeleiden en namens de school contact onderhoud met externe instanties. Leerlingen, ouders en medewerkers kunnen met zorgen of vragen met betrekking tot dit onderwerp terecht bij de interne vertrouwenspersonen.

- Daniëlle van Zundert, aandachtsfunctionaris
- Claudia de Wit, aandachtsfunctionaris

4.8 Hoe werkt het protocol schorsing en verwijdering?

Het [protocol schorsing en verwijdering](#) treedt in werking als er sprake is van ernstig grensoverschrijdend gedrag door een leerling, waarbij psychisch en/of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht, of als de kans daarop in ernstige bedreiging ontstaat. Er zijn in dat geval drie mogelijkheden:

- **Een time out**
In geval van een time-out wordt de leerling voor de rest van de dag de toegang tot de school ontzegd. De ouders ontvangen hiervan een brief.
- **Schorsing**
Bij een volgend incident, of in een uitzonderlijk ernstig geval, kan worden overgegaan tot een formele schorsing. De schorsing bedraagt eerst één lesdag. Bij een volgende schorsing kan deze worden verlengd. De ouders ontvangen hiervan een brief.
- **Verwijdering**
Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering.